

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

JAWNE

Egz. Nr 2

ppłk dypl. Henryk KITKOWSKI

WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI ŁĄCZNOŚCI
NA SZCZEBLU TAKTYCZNYM PODCZAS PROWADZENIA
DZIAŁAŃ W OKRĄŻENIU I ROZPROSZENIU

(Opracowanie wstępne)

~~40420~~

BIBLIOTEKA NAUCZOWA ASG WP
Archiwum Działu zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

WARSZAWA

WRZESIEŃ

1968

~~40420~~

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

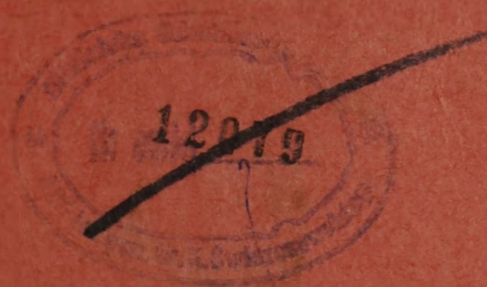
JAWNE

Egz. Nr 2

ppłk dypl. Henryk KITKOWSKI

WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI ŁĄCZNOŚCI
NA SZCZEBLU TAKTYCZNYM PODCZAS PROWADZENIA
DZIAŁAŃ W OKRĄŻENIU I ROZPROSZENIU
(Opracowanie wstępne)

~~40420~~

BIBLIOTEKA NAUCZOWA ASG WP
Archiwum Izolacji Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

WARSZAWA

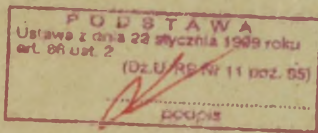
WRZESIEŃ

1968

~~40420~~

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA WOJSK ŁACZNOŚCI

JAWNE
SŁUŻBOWE

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY WOJSK ŁACZNOŚCI

Egz.nr

2

/-/ płk dr Michał GELETA
28.8.1968 r.

Amell. Nr 12657

ppłk dypl. Henryk KITKOWSKI

WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI ŁACZNOŚCI NA SZCZEBLU TAKTYCZNYM
PODCZAS PROWADZENIA DZIAŁAŃ W OKRAŻENIU I ROZPROSZENIU

/Opracowanie wstępne/

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum działu Zbiorów Specjalnych

Nr

40420

WARSZAWA

Wrzesień

1968 r.

T R E Ś Ć

	Str.
WSTĘP	2
ROZDZIAŁ I Właściwości organizacji łączności związku taktycznego /oddziału/ znajdują- cego się w okrążeniu	3
ROZDZIAŁ II Właściwości organizacji łączności związ- ku taktycznego /oddziału/ podczas wycho- dzenia z okrążenia	9
ROZDZIAŁ III Właściwości organizacji łączności podczas działań w rozproszeniu	14

W S T Ę P

W działaniach wojennych na skutek niesprzyjającej sytuacji bojowej i operacyjnej mogą zaistnieć okoliczności, w których związek taktyczny lub oddział znajdzie się w okrążeniu, względnie poszczególne pododdziały zmuszone będą prowadzić działania w rozproszeniu.

Warunki działań wojsk w okrążeniu lub rozproszeniu sprawiają, że organizacja łączności charakteryzuje się szeregiem właściwości, które będą uzależnione każdorazowo od konkretnej sytuacji bojowej i potrzeb dowodzenia oraz możliwości posiadanych sił i środków łączności.

Przedstawione w skrypcie właściwości organizacji łączności na szczeblu taktycznym podczas prowadzenia działań w okrążeniu i rozproszeniu stanowią wstępne ujęcie tego problemu, które w toku dalszych badań i doświadczeń mogą być wzbogacone jeszcze szeregiem innych rozwiązań.

Rozdział I

WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO /ODDZIAŁU/ ZNAJDUJĄCEGO SIĘ W OKRĄŻENIU

Podczas działań w okrążeniu, jako zasadę należy przyjąć, że łączności nie organizuje się od nowa, lecz wykorzystuje się system zorganizowany na okres działań poprzedzających okrążenie. Do systemu tego wprowadza się jedynie zmiany stosownie do przyjętego ugrupowania bojowego oraz posiadanych sił i środków łączności. Jednakże w miarę przedłużania się walki w okrążeniu, istniejący system łączności może ulegać reorganizacji odpowiednio do zmian zachodzących w sytuacji bojowej na polu walki.

W walce w okrążeniu potrzeby w zakresie łączności częstokroć wzrastają, bowiem w skład okrążonego związku /oddziału/ mogą wejść pododdziały a nawet oddziały z innych związków taktycznych, które najczęściej zostają podporządkowane bądź dowódcy całości okrążonego zgrupowania, bądź też podległym oddziałom i pododdziałom. Wymaga to włączenia tych jednostek do systemu łączności danego związku /oddziału/, co powinno być dokonane natychmiast po ich podporządkowaniu lub stwierdzeniu ich obecności w pierścieniu okrążenia. Często zachodzi również potrzeba dokonania zmiany podporządkowania całości okrążonego zgrupowania.

Jeśli w okrążeniu znajdują się równorzędne dowództwa i sztaby /np. dwa pułki bez dowództwa i sztabu dywizji, względnie dwa dowództwa dywizji w niepełnym składzie organizacyjnym/ to niezbędne jest stworzenie dowództwa i sztabu okrążonego zgrupowania na bazie jednego z tych dowództw względnie przez ich częściowe połączenie.

Charakter walki w okrążeniu sprawia, że łączność musi zapewnić dowodzenie w warunkach częstych zmian w ugrupowaniu bojowym oraz dokonywania szybkiego manewru pododdziałami w celu przenoszenia wysiłku z jednego kierunku na drugi.

Największą trudność sprawia zapewnienie łączności między okrążonym związkiem /oddziałem/, a nadrzędnym dowódcą i sztabem znajdującym się na zewnątrz pierścienia okrążenia. W tym wypadku utrudnione jest a często ^{nawet} niemożliwe wykorzystanie niektórych rodzajów środków łączności. Zachodzi konieczność orga-

nizowania oddzielnych kierunków /sieci/ radiowych.

W walce w okrążeniu należy liczyć się z tym, że pododdziały łączności będą często zmuszone do wykonywania swoich zadań przy ograniczonej ilości sił i środków łączności. Będzie to spowodowane przede wszystkim stratami poniesionymi w dotychczasowych działaniach. Dlatego też bardzo istotnym zagadnieniem w takich warunkach jest przystosowanie systemu łączności do najbardziej niezbędnych potrzeb dowodzenia. W głównej mierze osiąga się to przez racjonalne dysponowanie posiadanymi siłami i środkami łączności, dokonywanie nimi manewru oraz stosowanie odpowiednich sposobów organizacji łączności. Powyższe wymaga również od dowódcy i sztabu okrążonego związku /oddziału/, aby zadania stawiane łączności były jak najbardziej konkretne i nie przekraczały realnych możliwości pododdziałów łączności.

W tego rodzaju działaniach bojowych należy zwracać większą uwagę na stałą sprawność techniczną posiadanych środków łączności. Ponadto w toku walki należy przeprowadzać zbiórkę sprzętu pozostawionego na polu walki przez wojska własne i nieprzyjaciela. Wykorzystanie zdobycznego sprzętu łączności ma pierwszorzędne znaczenie, lecz wymaga szkolenia własnych pododdziałów w jego obsługiwaniu. Szczególną uwagę należy zwrócić na stworzenie odpowiednich zapasów paliwa do pracy agregatów prądotwórczych, zasilających w energię elektryczną poszczególne środki i urządzenia łączności.

Przy ograniczonej ilości stanu osobowego pododdziałów łączności, należy wydzielić zespoły i obsługi środków i urządzeń łączności o zmniejszonym składzie. Z drugiej strony należy uwzględnić zwiększenie ilości czasu na rozwijanie poszczególnych urządzeń i linii łączności. Uciążliwe warunki pracy będą wymagać od stanu osobowego pododdziałów łączności dużej wytrzymałości, inicjatywy i poczucia odpowiedzialności za wykonanie postawionych zadań.

Z punktu widzenia zapewnienia dogodnych warunków do organizacji łączności, stanowisko dowodzenia związku /oddziału/ należy rozmieszczać w centrum pierścienia okrążenia lub na kierunku ześrodkowania głównego wysiłku broniących się wojsk.

W celu zapewnienia ciągłości dowodzenia na wypadek zniszczenia stanowiska dowodzenia związku /oddziału/ należy jednocześ-

nie zorganizować zapasowe stanowisko dowodzenia obsadzone przez grupę operacyjną. Rolę tę może również spełniać kwatermistrzowskie stanowisko dowodzenia lub jeden z podległych dowódców i sztabów wyznaczony do ewentualnego przejęcia dowodzenia całością okrążonego zgrupowania wojsk. Musi to również znaleźć odzwierciedlenie w organizacji łączności.

Ze względu na ograniczony czas, planowanie przystosowania istniejącego dotychczas systemu łączności do potrzeb dowodzenia wojskami w okrążeniu musi być realizowane równoległe z praktycznym wprowadzaniem zmian w tym systemie.

Łączność w związku /oddziale/ prowadzącym walkę w okrążeniu organizuje się według zasad stosowanych w działaniach obronnych, lecz należy uwzględnić pewne właściwości wynikające z charakteru prowadzonej walki.

Łączność radiowa stanowi podstawowy środek dowodzenia wojskami w okrążeniu, lecz jej wykorzystanie na nadawanie, w warunkach istnienia możliwości przekazywania informacji za pośrednictwem innych środków łączności należy ograniczyć. Chodzi tu głównie o maskowanie ugrupowania bojowego okrążonego związku /oddziału/ przed rozpoznaniem nieprzyjaciela.

Łączność radiowa stanowi najczęściej jedyny środek zapewniający wymianę informacji między związkiem /oddziałem/ lub określonym zgrupowaniem wojsk będących w okrążeniu a nadrzędnym dowódcą i sztabem znajdującym się poza linią frontu. Ze względu na odległości jakie mogą istnieć między rejonem okrążenia a linią frontu własnych wojsk, łączność tę można utrzymywać tylko za pomocą radiostacji krótkofalowych.

Z chwilą dostania się związku /oddziału/ w okrążeniu, może on całkowicie utracić łączność radiową z przełożonym dowódcą i sztabem, co może być spowodowane różnymi przyczynami. W każdym jednak wypadku związek /oddział/, który znalazł się w okrążeniu, powinien nadal prowadzić nasłuch w relacjach radiowych dotychczasowego przełożonego /dowódcy i sztabu/ do czasu nawiązania z nim łączności. Jednocześnie okrążony związek /oddział/ powinien szukać możliwości nawiązania łączności z wyższym nadrzędnym sztabem /np. pułk z armią, dywizja z frontem/, włączając się na jego częstotliwość dyżurnego odbioru.

W dalszych działaniach łączność pomiędzy okrążonym związkiem /oddziałem/ a przełożonym dowódcą i sztabem /który ewentualnie przejął dowodzenie nim/ zapewnia się z zasady na kierunku radiowym. Jeśli istnieje kilka rejonów okrążonych wojsk, to sztab armii lub frontu może zorganizować sieć radiową, w której okrążone zgrupowania prowadzą stały nasłuch, natomiast wymiana informacji może być prowadzona na kierunkach radiowych dalekopisowych /przez wyprowadzenie poszczególnych korespondentów z sieci/.

Łączność radiową z podwładnymi zapewnia się według zasad przyjmowanych w obronie. Do określonych sieci radiowych dowódcy /sztabu/ związku /oddziału/ włącza się radiostacje okrążonych pododdziałów i oddziałów ze składu innych dywizji, a także odwodów ogólnego /jeśli jest organizowany/. Ze względu na oddziaływanie nieprzyjaciela na system łączności radiowej, wskazane jest wykorzystywanie relacji radiowych UKF. Natomiast relacje radiowe krótkofalowe należy uruchamiać tylko w razie zaistnienia konieczności, a szczególnie przy zwiększonych odległościach między poszczególnymi punktami dowodzenia.

W przypadku braku środków radiowych, należy zmniejszyć ilość sieci radiowych organizowanych dla celów dowodzenia, a łączność z poszczególnymi elementami ugrupowania bojowego zapewniać w sieciach radiowych dowódcy /sztabu/ związku /oddziału/. Chodzi tu przede wszystkim o takie elementy jak patrole rozpoznania ogólnowojskowego, rozpoznania skażeń, OZap, OInż itp. Jednakże w każdym wypadku kierowanie ogniem artylerii /naziemnej i przeciwlotniczej/, pozostającej w dyspozycji dowódcy związku /oddziału/, musi odbywać się w oddzielnych relacjach radiowych. Natomiast kwatermistrz związku może wymieniać informacje z pułkami w sieci radiowej sztabu związku.

W sieciach radiowych sztabu związku może być stosowana praca seansami, według ustalonego harmonogramu. Także można stosować jeden nadajnik radiowy do obsługi dwóch-trzech odbiorników pracujących w oddzielnych sieciach radiowych sztabu związku.

Łączność współdziałania między elementami ugrupowania bojowego okrążonego związku /oddziału/ najczęściej zapewnia się w relacjach radiowych zorganizowanych dla celów dowodzenia lub przez wzajemne włączanie się radiostacji do sieci radiowych dowodzenia współdziałających oddziałów /pododdziałów/. Mogą być

również wydzielone w tym celu częstotliwości dyżurnego odbioru, które w określonych przypadkach można wykorzystać dla potrzeb dowodzenia tymi elementami przez sztab związku.

Łączność współdziałania między zgrupowaniem znajdującym się w okrążeniu a związkiem taktycznym własnych wojsk nacierającym w kierunku rejonu okrążenia powinna być z zasady zapewniona na oddzielnym kierunku radiowym. Można stosować też zasadę, w myśl której związek nacierający w kierunku rejonu okrążenia włącza swoją radiostację do pracy w relacji radiowej, w której utrzymuje się łączność między okrążonym zgrupowaniem wojsk a jego przełożonym dowódcą i sztabem.

Łączność radioliniową podczas działań w okrążeniu można wykorzystywać bez żadnych ograniczeń.

Między związkiem /oddziałem/ znajdującym się w okrążeniu a sztabem przełożonym może być zorganizowany kierunek radioliniowy. Możliwe to jest jednak w sytuacji, gdy odległość między rejonem okrążenia a linią frontu nie przekracza średnio 50 km.

Od stanowiska dowodzenia związku należy organizować kierunki radioliniowe do wszystkich podległych oddziałów /pz,pcz/ i pododdziału rakiet taktycznych /drt/. W wypadku braku dostatecznej ilości środków radioliniowych należy w pierwszym rzędzie zapewnić łączność z oddziałami rozmieszczonymi najdalej od stanowiska dowodzenia związku, względnie działającymi w rejonie głównego wysiłku. Można również stosować zasadę utrzymywania łączności radioliniowej z określonym oddziałem poprzez stację radioliniową /węzeł łączności/ innego oddziału.

Łączność przewodową należy organizować według zasad przyjmowanych w obronie. Należy stwierdzić, że należycie zorganizowana łączność przewodowa w połączeniu ze środkami radioliniowymi może się znacznie przyczynić do zapewnienia ciągłości dowodzenia wojskami podczas walki w okrążeniu.

Organizacja łączności przewodowej każdorazowo będzie uzależniona od czasu przebywania związku /oddziału/ w okrążeniu oraz ilości posiadanych sił i środków łączności. w początkowym okresie walki w okrążeniu możliwości wykorzystania łączności przewodowej będą niewielkie, lecz w miarę przedłużania się okrążenia łączność tę należy stopniowo rozbudowywać we wszyst-

kich niezbędnych kierunkach.

Do organizacji łączności przewodowej podczas walki w okrążeniu można również wykorzystywać miejscowe linie telefoniczne, chociaż możliwości takie będą raczej ograniczone. Przy wykorzystywaniu miejscowych linii telefonicznych należy zwrócić uwagę na ewentualną możliwość prowadzenia podsłuchu przez nieprzyjaciela. Wymaga to dokładnego sprawdzenia linii oraz odcięcia ich od rejonów zajętych przez nieprzyjaciela.

Łączność przewodową należy w miarę możliwości tak organizować, aby można było wykorzystać ją w czasie przygotowywania wyjścia z okrążenia, bez potrzeby prowadzenia korespondencji radiowej.

W warunkach posiadania niedostatecznej ilości środków przewodowych, w pierwszym rzędzie buduje się kierunki przewodowe do tych elementów ugrupowania bojowego, z którymi nie zapewnia się łączności radioliniowej. Tam gdzie sytuacja na to pozwala, kierunki te mogą być budowane do węzłów łączności znajdujących się w pobliżu wspomnianych elementów ugrupowania bojowego. Niekiedy można na jednym kierunku przewodowym utrzymywać łączność z dwoma pododdziałami jednocześnie.

Na szczeblu związku, w miarę potrzeby i możliwości mogą być rozwijane pomocnicze węzły łączności, przez które można zapewnić łączność przewodową z elementami ugrupowania bojowego rozmieszczonymi w pobliżu tych węzłów.

Łączność radiotelefoniczna podczas działań związku w okrążeniu wykorzystuje się według zasad stosowanych w obronie.

Łączność środkami ruchomymi należy wykorzystywać przez cały okres walki w okrążeniu. Wymiana korespondencji przez łączników powinna odbywać się w zależności od potrzeb. Łączność środkami ruchomymi z podległymi oddziałami i pododdziałami najczęściej organizuje się na marszrutach okrężnych.

Wymiana korespondencji bojowej między okrążonym związkiem /oddziałem/ a sztabem przełożonym może być zapewniona tylko przez łączników na samolotach lub śmigłowcach, przy czym bezpieczeństwo lotu będzie uzależnione od stopnia oddziaływania nieprzyjaciela.

Rozdział II

WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI ŁĄCZNOŚCI ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO /ODDZIAŁU/ PODCZAS WYCHODZENIA Z OKRĄŻENIA

Łączność związku /oddziału/ wychodzącego z okrążenia należy rozpatrywać zasadniczo w dwóch aspektach, a mianowicie - w działaniach zaczepnych jednostek wychodzących z okrążenia z jednoczesnym zbieżnym natarciem własnych wojsk działających na zewnątrz pierścienia okrążenia oraz w samodzielnych działaniach bojowych jednostek wychodzących z okrążenia w celu przebiccia się do wojsk własnych.

W obydwóch przypadkach łączność organizuje się według ogólnych zasad przyjmowanych w natarciu. Niemniej jednak warunki działania wojsk podczas wychodzenia z okrążenia powodują, że organizację łączności cechują pewne właściwości, które szczególnie wyraźnie uwypuklają się w przypadku samodzielnych działań jednostek w celu przebiccia się do własnych wojsk.

Ze względu na ruchomy charakter działań bojowych, dowodzenie wojskami wychodzącymi z okrążenia musi opierać na niemal wyłącznie na środkach radiowych i ruchomych. Jednakże zapewnienie łączności radiowej i środkami ruchomymi podczas wychodzenia z okrążenia może napotykać na poważne trudności ze względu na to, że musi ona być utrzymywana przy ciągłym ruchu wojsk na dość znacznej przestrzeni i przy stałym różnorodnym oddziaływaniu nieprzyjaciela, jak również przy niezwykle ograniczonej ilości sił i środków łączności. Należy więc liczyć się z tym, że w wielu wypadkach rozkazy i meldunki będą dochodziły do zainteresowanych dowódców /sztabów/ z pewnym opóźnieniem. Trzeba również uwzględniać i to, że będą istniały przerwy w łączności, których przyczyny nie zawsze będą znane wszystkim zainteresowanym dowódcom i sztabom. W takiej sytuacji ważnym zagadnieniem będzie właściwe przekazywanie wiadomości przez wszelkie pośrednie ogniwa dowodzenia.

Jeśli zachodzi konieczność porzucenia środków transportowych /z powodu braku paliwa, potrzeby dokonywania skrytego ruchu wojsk, przebijania się w trudnym terenie itp./ to zbędne urządzenia i środki łączności niszczy się /lub zakopuje/ na pod-

stawie zarządzenia dowódcy związku /oddziału/. W takich sytuacjach należy dążyć do zabrania pojazdów z zamontowanymi środkami radiowymi, które będą niezbędne do zapewnienia dowodzenia wojskami w toku wychodzenia z okrążenia. O ile i to będzie niemożliwe, wówczas radiostacje małej mocy demontuje się wyznaczając niezbędną ilość żołnierzy do ich przenoszenia. W takich przypadkach należy zwracać uwagę na przygotowanie odpowiednich zapasów źródeł zasilania do tych radiostacji.

W czasie wychodzenia związku /oddziału/ z okrążenia, dowódca wraz z określoną grupą oficerów powinien znajdować się przy zgrupowaniu uderzeniowym, a jego sztab - z odwodami. Dowodzenie wojskami powinno być realizowane w ruchu lub z krótkich przystanków. Wszystkie środki radiowe i ruchome przydziela się dowódcy i poszczególnym oficerom sztabu. Środki te przemieszczają się wraz z nimi.

Łączność radiową na czas wychodzenia wojsk z okrążenia organizuje się tak, aby dowódca i sztab związku /oddziału/ mieli możliwości porozumiewania się nie tylko z bezpośrednio podległymi oddziałami i pododdziałami, ale również z ważniejszymi elementami ugrupowania bojowego niższego szczebla dowodzenia. Organizacja tej łączności w każdych warunkach będzie uzależniona od aktualnie posiadanej ilości i typów środków radiowych i dlatego należy stosować takie rozwiązania, które w określonej sytuacji będą jak najlepsze.

W toku wychodzenia wojsk z okrążenia w walce z nieprzyjacielem, wymiany korespondencji radiowej można dokonywać bez ograniczeń. Jedynie dla zachowania w tajemnicy przed nieprzyjacielem miejsca znajdowania się oddziałów i pododdziałów /w przypadku skrytego działania samodzielnie przebijających się jednostek/, pracy radiostacji na nadawanie należy zabronić. Powinien być prowadzony jedynie nasłuch w poszczególnych sieciach /kierunkach/ radiowych, a pracę na nadawanie rozpoczynać tylko w przypadku nawiązania walki z nieprzyjacielem.

Łączność między związkiem /oddziałem/ wychodzącym z okrążenia a przełożonym dowódcą i sztabem należy w dalszym ciągu utrzymywać w relacjach jakie istniały w czasie okrążenia.

Dla potrzeb dowódcy związku /oddziału/ należy organizować sieci radiowe, w których będą pracowały radiostacje sztabu i kwatermistrza związku /oddziału/ oraz wszystkich bezpośrednio podległych oddziałów i pododdziałów /w tym również pododdziałów rodzajów wojsk/. Natomiast na szczeblu oddziału, do sieci tych powinny wejść także radiostacje pododdziałów ubezpieczających ruch wojsk. Skład korespondentów poszczególnych sieci musi zawsze być dostosowany do przyjętego ugrupowania bojowego.

Radiostacje dowódców odwodów specjalnych związku znajdujących się w ugrupowaniu bojowym oddziałów mogą być włączone do sieci radiowych dowódców tych oddziałów. Dowodzenie artylerią pozostającą w dyspozycji dowódcy związku /oddziału/, należy zapewnić w oddzielnej relacji radiowej.

Przy dalszych odległościach między korespondentami, w celu zapewnienia łączności za pomocą radiostacji UKF należy wykorzystywać śmigłowce z zamontowanymi radiostacjami, które /w razie potrzeby/ będą włączały się do poszczególnych sieci radiowych dowódcy związku, a nawet do sieci radiowych podległych oddziałów i pododdziałów.

Ponadto należy stosować włączenie /na stałe lub okresowo/ radiostacji dowódcy związku /oddziału/ do sieci radiowych podległych dowódców.

Oddzielną łączność radiową między sztabem związku a sztabami oddziałów organizuje się w tylko w przypadku dysponowania dostateczną ilością środków radiowych.

Niezbędne jest organizowanie oddzielnych sieci i kierunków radiowych dla utrzymania łączności z pododdziałami rozpoznawczymi prowadzącymi rozpoznanie od czoła i skrzydłach wojsk wychodzących z okrążenia. W tych relacjach radiowych powinny prowadzić stały nasłuch wszystkie oddziały /pododdziały/, jak również pododdziały ubezpieczające siły główne.

W celu orientowania się w ruchu nieprzyjaciela, wychodzących z okrążenia związek /oddział/ powinien prowadzić stały nasłuch w sieci radiowej taktycznego rozpoznania powietrznego.

Łączność współdziałania między elementami ugrupowania bojowego związku /oddziału/ wychodzącego z okrążenia na-

leży zapewnić na częstotliwościach dyżurnego odbioru lub w sieciach radiowych zorganizowanych dla potrzeb dowodzenia.

W wypadku gdy związek /oddział/ wychodzący z okrążenia wykonuje działania zaczepne na kierunku zbieżnym z natarciem związku działającego spoza pierścienia okrążenia, to dla wzajemnego rozpoznania się czołowych oddziałów i pododdziałów okrążonych i działających na zewnątrz, organizuje się sieć radiową na spotkanie za pomocą radiostacji UKF oraz ustala się sygnały rozpoznawcze. Łączność między współdziałającymi związkami zapewnia się na oddzielnych kierunkach radiowych lub w specjalnie do tego celu organizowanej sieci radiowej współdziałania. Łączność tę organizuje sztab nadrzędny, koordynujący współdziałanie między tymi wojskami.

Kwatermistrzowi związku /oddziału/ należy zapewnić łączność radiową tylko z pododdziałami i urządzeniami tyłowymi znajdującymi się w jednej kolumnie. Pozostałe pododdziały i urządzenia tylowe przesuwane się w ugrupowaniu bojowym innych oddziałów i pododdziałów powinny utrzymywać łączność w sieciach radiowych dowódców tych oddziałów i pododdziałów.

Łączność radioliniowa podczas wychodzenia związku z okrążenia należy wykorzystywać przede wszystkim na rubieżach dłuższego oporu nieprzyjaciela, gdzie istnieją korzystniejsze warunki do rozwinięcia punktów dowodzenia. Łączność tę powinno się organizować na kierunkach między określonymi punktami dowodzenia związku a wszystkimi podległymi oddziałami z tym, że każdorazowe nawiązanie łączności na określonych kierunkach będzie uzależnione od konkretnej sytuacji. Należy się jednak liczyć z trudnościami ustalania rejonów rozmieszczenia punktów dowodzenia związku i oddziału, co spowoduje, że na nawiązanie łączności radioliniowej potrzeba będzie więcej czasu.

Łączność radiotelefoniczna w działaniach związku podczas wychodzenia z okrążenia może uzupełniać łączność radiową. W takiej sytuacji w celu zapewnienia łączności między zainteresowanymi dowódcami oraz oficerami sztabu związku można organizować sieci /kierunki/ radiotelefoniczne.

Zastosowanie ruchomych środków łączności, a szczególnie łączników na naziemnych środkach lokomocji /samochody, motocykle/ dla wymiany informacji z oddziałami i pododdziałami dzia-

jącymi bez wzajemnej bezpośredniej styczności najczęściej będzie ograniczone z powodu trudności odszukania zainteresowanych oddziałów i pododdziałów oraz możliwości dostania się łączników w ręce nieprzyjaciela. W takich warunkach do przewożenia dokumentów bojowych należy wydzielać środki bojowe /czołgi, transportery opancerzone/, względnie piesze patrole rozpoznawczo-łącznikowe /o ile jednostka nie posiada pojazdów mechanicznych i działania wykonuje pieszo/.

Wykorzystanie śmigłowców łącznikowych do przewożenia korespondencji bojowej może mieć miejsce w warunkach słabego oddziaływania lotnictwa i środków ogniowych nieprzyjaciela. Jednakże w celu łatwego odszukania poszczególnych oddziałów i pododdziałów przez śmigłowce, należy ustalić odpowiednie znaki rozpoznawcze, umieszczone na pojazdach oddziałów /pododdziałów/, względnie wykładane na ziemi z chwilą nadlatywania śmigłowców. Jeśli śmigłowce zostaną wyposażone w radiostacje UKF /typu R-105/, to w celu odszukania określonych oddziałów i pododdziałów mogą za ich pomocą włączać się do sieci radiowych tych oddziałów /pododdziałów/.

Podczas wychodzenia wojsk z okrążenia musi obowiązywać zasada, że każdy dowódca /sztab/ wysyła korespondencję własnymi środkami nie tylko do podległych i współdziałających dowódców /sztabów/, ale także do przełożonego dowódcy /sztabu/.

W oddziałach i pododdziałach podczas wychodzenia z okrążenia mogą być stosowane również sygnalizacyjne środki łączności, przede wszystkim takie, jak: rakiety, świece dymne, karabinowe pociski świetlne itd. Mogą one służyć do podawania sygnałów o osiągnięciu określonych rubieży, wzajemnego rozpoznania oraz alarmowania. Dla śledzenia sygnałów w poszczególnych oddziałach i pododdziałach należy wyznaczyć obserwatorów.

ROZDZIAŁ III

WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI ŁACZNOŚCI PODCZAS DZIAŁAŃ W ROZPROSZENIU

Działania w rozproszeniu są to działania małych pododdziałów /grup i pojedynczych żołnierzy/ wojsk regularnych, które utraciły możliwość zorganizowanego wykonywania zadań /na skutek okrążenia, odcięcia od sił głównych itp/ i zmuszone są do kontynuowania ich innymi sposobami /w stylu partyzanckim na tyłach lub w ugrupowaniu nieprzyjaciela/. Niekiedy wojska przechodzące do działań w rozproszeniu mogą dążyć nie tyle do kontynuowania uprzednio otrzymanych zadań, ile do przetrwania i uchronienia się przed niewolą lub zniszczeniem. Działania w rozproszeniu są zdecentralizowane. Mogą one zakończyć się przejściem wojsk do drugiego rzutu /w wypadku wejścia w obszar ich działań nowych odwodowych związków, które pobiły nieprzyjaciela/^{lub} przekształcić się w działania partyzanckie po ustaniu warunków określających aktualność zadań taktycznych.

Poszczególne grupy żołnierzy i resztki pododdziałów będą prowadziły działania w rozproszeniu w większości w odosobnieniu bez wzajemnego powiązania organizacyjnego między sobą co przede wszystkim spowodowane zostanie wyeliminowaniem z walki określonych dowódców /i ewentualnie ich sztabów/, jak również przemieszaniem się różnych pododdziałów na skutek rozwoju określonej sytuacji bojowej. Pośrednie ogniwa dowodzenia, takie jak: pluton, kompania, batalion mogą wystąpić tylko wówczas, gdy organizacyjny pododdział /pluton, kompania lub batalion/ przejdzie do działań w rozproszeniu w sposób zamierzony i zorganizowany /choć pod przymusem określonej sytuacji/, co przede wszystkim będzie uzależnione od warunków terenowych i przeciwdziałania nieprzyjaciela.

Należy również uwzględnić możliwość tworzenia się grup z przypadkowo zebranych pojedynczych żołnierzy a także dążność niektórych dowódców do podporządkowania sobie różnych grup, drużyn i plutonów działających w jednym rejonie a uprzednio wchodzących w skład innych pododdziałów /oddziałów/.

Z tego wynika, że system dowodzenia i łączności, który pododdziały /oddziały/ posiadają przed przejściem do działań w rozproszeniu, zostanie w większości przypadków częściowo lub

całkowicie zdezorganizowany. Dlatego też zawczasu należy uwzględnić takie okoliczności i odpowiednio do ich charakteru ustalić przedsięwzięcia zapewniające dowodzenie pododdziałami działającymi w rozproszeniu. Nie oznacza to jednak dążenia do organizacji działań w rozproszeniu kierowanych scentralizowanie na poszczególnych szczeblach dowodzenia, gdyż jest to niemożliwe, jako że działania te wynikają z niemożliwości hierarchicznego dowodzenia. Zastosowane przedsięwzięcia w zakresie łączności powinny przede wszystkim stworzyć odpowiednie warunki przekazywania informacji tym pododdziałom w celu nakierowywania ich na wykonanie określonych zadań bojowych, i zapobieżenia izolacji psychologicznej tych pododdziałów /lub przynajmniej maksymalnego jej ograniczenia/.

Wszystkie przedsięwzięcia mające zapewnić nawiązywanie i utrzymywanie łączności z pododdziałami, które mogą przejść do działań w rozproszeniu, muszą być zaplanowane i przygotowane już w okresie organizowania operacji oraz w określonym zakresie przekazane do wiadomości aż do najniższych pododdziałów /drużyny, załogi/ i nawet pojedynczych żołnierzy.

Należy wyraźnie podkreślić, że zapewnienie łączności z pododdziałami prowadzącymi działania w rozproszeniu będzie zawsze napotykało na poważne trudności i wymaga zastosowania różnych przedsięwzięć, nie mających zastosowania w innych działaniach bojowych. Trudności te będą wynikały przede wszystkim z niemożliwości stosowania dowolnych środków łączności oraz w związku z przeciwdziałaniem nieprzyjaciela.

Z uwagi na to, że dowództwo oddziału lub związku, z którego składu wywodzą się pododdziały prowadzące działania w rozproszeniu, na skutek wyeliminowania z walki może nie istnieć ogólne kierownictwo tymi pododdziałami musi przejąć na siebie określony organ dowodzenia, rozmieszczony w głębi ugrupowania własnych wojsk. Wydaje się, że rolę takiego koordynatora działań pododdziałów w rozproszeniu powinien spełniać sztab armii lub nawet frontu. W dyspozycji tego organu dowodzenia muszą znajdować się odpowiednie środki łączności, które umożliwią porozumienie się z pododdziałami prowadzącymi działania w rozproszeniu oraz przekazywanie informacji obliczonych na podtrzymanie morale tych wojsk.

Charakter działania pododdziałów w rozproszeniu wskazuje, że w takich warunkach łączność z nimi można zapewnić tylko za pomocą środków radiowych, lecz nie oznacza to, że ta łączność będzie działała w sposób ciągły oraz istniała ze wszystkimi samodzielnymi działającymi grupami i pododdziałami. Zapewnienie łączności radiowej będzie napotykało na szereg trudności wynikających z następujących przesłanek. Po pierwsze - w wyniku dezorganizacji uprzednio istniejącego systemu dowodzenia zajdzie konieczność nawiązania łączności radiowej przez organ dowodzenia wyższego szczebla, co nie zawsze będzie możliwe. Po drugie - na szczeblach pododdziałów występują wyłącznie radiostacje UKF, których zasięg częstokroć uniemożliwi nawiązanie łączności między tymi pododdziałami a nadrzędnym sztabem rozmieszczonym w ugrupowaniu własnych wojsk. Po trzecie - wiele grup i szczątkowych pododdziałów nie będzie posiadało radiostacji /z powodu braku etatowych radiostacji lub na skutek ich zniszczenia/. Z tych też powodów, należy zastosować takie rozwiązanie, które chociażby w ograniczonym zakresie umożliwiałoby przekazywanie informacji wojskom działającym w rozproszeniu.

Poszczególne pododdziały, które przeszły do działań w rozproszeniu i dysponują radiostacjami, początkowo powinny prowadzić nasłuch i dążyć do nawiązania łączności z przełożonym w uprzednio czynnych sieciach radiowych. Dzięki temu dowódcy kompanii lub nawet dowódcy batalionu będą mogli kierować swymi pododdziałami, działającymi w jednym, wspólnym rejonie walki. Takie możliwości utrzymania łączności radiowej będą miały miejsce szczególnie w pododdziałach, które przeszły do działań w rozproszeniu w sposób zamierzony i zorganizowany.

Mając jednak na uwadze fakt, że działania w rozproszeniu będą wynikiem rozbicia pododdziałów i oddziałów, z wielu przyczyn w większości przypadków nie dojdzie do skutku nawiązanie łączności w uprzednio czynnych sieciach radiowych i dlatego należy zawczasu ustalić tzw. "awaryjne" częstotliwości dyżurnego odbioru. Byłyby to częstotliwości, na które włączają się pododdziały prowadzące działania w rozproszeniu i nie mogące nawiązać łączności ze swymi przełożonymi dowódcami w uprzednio czynnych sieciach radiowych. Zastosowanie awaryjnych częstotliwości dyżurnego odbioru umożliwi nawiązanie łączności z tymi pododdziałami przez organ dowodzenia wyższego szczebla, jak również

porozumiewania się między różnymi pododdziałami działającymi w jednym wspólnym rejonie /w zasięgu posiadanych radiostacji/. W tym drugim przypadku jeden z najstarszych dowódców może przejąć dowodzenie pozostałymi pododdziałami, polecając przełączenie poszczególnych radiostacji na częstotliwość jego sieci radiowej. Jednakże taki dowódca musi równocześnie prowadzić nasłuch na awaryjnej częstotliwości dyżurnego odbioru w celu nawiązania łączności z organem dowodzenia wyższego szczebla, rozmieszczonym w ugrupowaniu własnych wojsk.

Awaryjne częstotliwości dyżurnego odbioru powinno się ustalać dla typów radiostacji znajdujących się na wyposażeniu pododdziałów i oddziałów ogólnowojskowych, jak również rodzajów wojsk. Jeśli określone typy radiostacji mają zazębiający się zakres fal, to dla nich należy wydzielić jedną wspólną awaryjną częstotliwość dyżurnego odbioru. Jednakowe awaryjne częstotliwości dyżurnego odbioru mogą być wyznaczone w skali armii lub też na określonych kierunkach /pasach, rejonach/ działań. W tym celu niezbędne jest ustalenie również stałych kryptonimów i sygnałów rozpoznawczych dla wszystkich pododdziałów.

Organ dowodzenia wyższego szczebla /armia, front/ dla doraźnego nawiązywania łączności z pododdziałami działającymi w rozproszeniu powinien posiadać specjalnie do tego celu wydzielone środki radiowe dostosowane do współpracy z radiostacjami pododdziałów walczących w rozproszeniu. Środki te powinny być przygotowane z góry i organizacyjnie ujęte w odpowiednie grupy /zespoły/, tak aby w każdej chwili były gotowe do działania.

Grupy /zespoły/ środków radiowych przeznaczone dla nawiązania łączności z pododdziałami działającymi bezpośrednio za linią frontu, należy rozmieszczać w ugrupowaniu bojowym pierwszych rzutów związków taktycznych.

Natomiast grupy /zespoły/ środków radiowych przeznaczone dla nawiązania łączności z pododdziałami działającymi na głębszych tyłach nieprzyjaciela powinno się instalować na śmigłowcach /samolotach/. Śmigłowiec należy wysyłać nad obszar objęty działaniami wojsk w rozproszeniu i za pomocą zainstalowanych radiostacji można nawiązywać łączność z poszczególnymi pododdziałami.

Wymienione grupy /zespoły/ środków radiowych powinny nawiązywać łączność z pododdziałami na awaryjnych częstotliwościach dyżurnego odbioru, a następnie wymieniać z nimi informacje na innych dodatkowych częstotliwościach roboczych.

Można założyć, że dla polepszenia stanu łączności z wojskami prowadzącymi działania w rozproszeniu, w rejonach, gdzie znajduje się większa ilość pododdziałów zrzuconych zostają skoczki spadochronowi z radiostacjami krótkofalowymi /typu R-350/. Za pomocą tych radiostacji mogą oni utrzymać bezpośrednią łączność z radiowym centrum odbiorczo-nadawczym pododdziałów rozpoznania specjalnego armii lub frontu.

Skoczkowie powinni także dysponować radiostacjami UKF dla nawiązywania i utrzymania łączności z pododdziałami działającymi w danym rejonie. Dla nawiązania kontaktu między zrzuconym skoczkiem spadochronowym a pododdziałami działającymi w rozproszeniu należy ustalić odpowiednie znaki rozpoznawcze oraz wyposażyć skoczka w pełnomocnictwo uprawniające przejęcie dowodzenia tymi pododdziałami.

Jak już zaznaczono, wiele grup i pododdziałów działających w rozproszeniu nie będzie posiadało radiostacji. Dlatego też do nadawania wiadomości mających na celu podtrzymanie ducha wojsk walczących w rozproszeniu, akcentowania sensowności i przydatności prowadzonych działań, a nawet dla przekazywania określonych rozkazów i wytycznych można zastosować jednostronną łączność radiową /na falach średnich lub krótkich/. Rzecz oczywista, że przy takiej łączności nie ma pewności czy te informacje zostaną odebrane i zrozumiane.

W celu zastosowania takiej łączności organ dowodzenia wyższego szczebla kierujący działaniami w rozproszeniu musi posiadać nadajnik średniofalowy /krótkofalowy/ o dość dużej mocy, lub może wykorzystać do tego celu nadajniki radiofoniczne organów propagandy specjalnej armii i frontu.

Natomiast wszystkie pododdziały, przynajmniej od drużyny /załogi/, wzwyż, powinno się zawczasu wyposażyć w tranzystorowe odbiorniki radiofoniczne. Pododdziały i grupy żołnierzy, które przeszły do działań w rozproszeniu powinny za pomocą tych odbiorników prowadzić nasłuch w odpowiednich godzinach i na określonej częstotliwości.

Inny sposób przekazywania informacji dla wojsk działających w rozproszeniu może polegać na zastosowaniu śmigłowców z zamontowanymi głośnikami o odpowiedniej mocy oraz wzmacniaczem i mikrofonem. Śmigłowce te mogą wykonywać loty nad przypuszczalnymi rejonami działań tych wojsk i nadawać im określone komunikaty i polecenia.

Lotnictwo /samoloty lub śmigłowce/ można również wykorzystywać dla prowadzenia rozpoznania poszczególnych rejonów i zlokalizowania miejsc² działania pododdziałów w rozproszeniu. Pododdziały i grupy żołnierzy mogą być informowane za pomocą ulotek zrzucanych z tych samolotów /śmigłowców/.

Podczas działań wojsk w rozproszeniu można stosować łączność środkami ruchomymi, lecz będzie ona zdecydowanie utrudniona.

Zastosowanie lotnictwa łącznikowego do przesyłania korespondencji od organu dowodzenia wyższego szczebla /rozmieśczonego w ugrupowaniu własnych wojsk/ do pododdziałów walczących w rozproszeniu jest możliwe, lecz uzależnione od wielu czynników; oraz zbyt niebezpieczne. Zresztą trzeba podkreślić, że lot śmigłowców łącznikowych, a także śmigłowców z zamontowanymi radiostacjami lub głośnikami w każdej sytuacji będzie uzależniony od przeciwdziałania lotnictwa i środków ogniowych nieprzyjaciela.

W celu przesyłania korespondencji za pomocą śmigłowców /samolotów/, należy zawczasu ustalić sposoby wzajemnego rozpoznania własnych pododdziałów przez załogę śmigłowca wykonującego lot nad miejscem ich działania. Do tego celu można stosować takie środki sygnalizacyjne, jak: latarki, ognie, płachty, świece dymne itp. Korespondencja ze śmigłowca może być zrzucana w specjalnych woreczkach na ziemię lub też może on lądować w rejonie działania określonego pododdziału. Ten drugi sposób musi być przygotowany bardzo szczegółowo z uwzględnieniem warunków bezpieczeństwa lądującemu śmigłowcowi /samolotowi/ aby nie było obawy natychmiastowej interwencji nieprzyjaciela.

Dla zapewnienia dowodzenia wewnątrz zwartych grup i pododdziałów prowadzących działania w rozproszeniu należy wykorzystywać wszelkie dostępne sygnalizacyjne środki łącz-

ności /wzrokowe i dźwiękowe/ oraz łączników pieszych.

Zapewnienie łączności środkami ruchomymi pomiędzy pododdziałami oddzielonymi przestrzenią kontrolowaną przez nieprzyjaciela będzie każdorazowo uzależnione od warunków terenowych i konkretnej sytuacji, lecz należy się liczyć z dużym prawdopodobieństwem dostania się łączników w ręce nieprzyjaciela. Zapobiec temu można tylko częściowo, wydzielając do przesyłania pisemnych lub ustnych rozkazów i meldunków łączników na wozach bojowych /czołgi, transportery opancerzone/ lub piesze patrole rozpoznawczo-łącznikowe.

OPRACOWAŁ:
ADIUNKT KATEDRY WOJSK ŁACZNOŚCI

/-/ ppłk dypl. Henryk KITKOWSKI

Wykonano w 51 egz.

Egz.nr 1 - Szefostwo Wojsk Łączn.

Egz.nr 2_51 bibl.tajna

Wyk. ppłk Kitkowski

Druk. OH, dn. 17.9.68 r.

Nr ks.02195/02321/WW

Kcr. HM/LJ

